KATECHEZA – 08.11.2026.

Odpust za zmarłych – dar Bożego miłosierdzia

Każdego roku, szczególnie w pierwszych dniach listopada, odwiedzamy cmentarze, zapalamy znicze i modlimy się przy grobach naszych bliskich. Wspominamy tych, którzy odeszli, dziękujemy Bogu za ich życie i powierzamy ich Jego miłosierdziu. Kościół przypomina nam w tym czasie również o możliwości uzyskania odpustu zupełnego za zmarłych. Czym właściwie jest odpust? Dlaczego Kościół zachęca nas do jego uzyskiwania?

W Drugiej Księdze Machabejskiej czytamy o Judzie Machabeuszu, który polecił złożyć ofiarę przebłagalną za poległych żołnierzy. Autor biblijny wyjaśnia, że uczynił to, ponieważ wierzył w zmartwychwstanie i życie wieczne. Następnie dodaje: „Święta i zbawienna jest myśl modlić się za zmarłych, aby byli od grzechów uwolnieni" (por. 2 Mch 12,43–46). Słowa te przypominają nam, że śmierć nie przekreśla więzi miłości łączącej ludzi. Chociaż nie możemy już spotkać naszych zmarłych bliskich ani porozmawiać z nimi tak jak dawniej, nadal możemy uczynić dla nich coś bardzo ważnego – modlić się o ich zbawienie.

Kościół uczy, że ci, którzy umierają w łasce i przyjaźni z Bogiem, ale nie są jeszcze w pełni oczyszczeni, przechodzą po śmierci oczyszczenie, które nazywamy czyśćcem. Nie jest on znakiem odrzucenia przez Boga. Przeciwnie, czyściec jest wyrazem Bożego miłosierdzia, ponieważ Bóg przygotowuje człowieka do pełnego zjednoczenia ze sobą w niebie.

Aby zrozumieć znaczenie odpustu, trzeba pamiętać, że grzech pozostawia w człowieku swoje skutki. Wyobraźmy sobie człowieka, który w gniewie zranił kogoś bliskiego. Później szczerze żałuje, przeprasza i otrzymuje przebaczenie. Ich relacja może zostać odbudowana, ale nie oznacza to, że wszystkie następstwa wyrządzonego zła natychmiast znikają. Potrzeba jeszcze czasu, naprawienia krzywdy i wewnętrznej przemiany. Podobnie jest z grzechem. W sakramencie pokuty Bóg przebacza nam winę i daruje karę wieczną związaną z grzechem ciężkim. Pozostają jednak skutki grzechu, które wymagają oczyszczenia. Kościół nazywa je karą doczesną.

Odpust jest szczególnym darem Bożego miłosierdzia. Dzięki niemu Bóg uwalnia człowieka od skutków grzechów, które zostały już odpuszczone co do winy w sakramencie pokuty, ale nadal wymagają oczyszczenia. Kościół udziela odpustów dzięki zasługom Jezusa Chrystusa i świętych. Odpust może być zupełny, gdy oznacza całkowite darowanie kary doczesnej za grzechy, albo cząstkowy, gdy darowana zostaje tylko jej część.

Szczególnie piękne jest to, że odpust możemy ofiarować nie tylko za siebie, ale również za zmarłych. W ten sposób wyrażamy wiarę w świętych obcowanie, czyli duchową więź wszystkich należących do Chrystusa. Śmierć nie niszczy tej jedności. Kiedy uzyskujemy odpust za zmarłego, powierzamy go Bożemu miłosierdziu i prosimy, aby dzięki zasługom Jezusa Chrystusa został uwolniony od tego, co jeszcze oddziela go od pełnej radości nieba. Nie możemy sami otworzyć nikomu bram nieba. Zbawienie zawsze pozostaje darem Boga. Możemy jednak przez modlitwę i odpust uczestniczyć w Jego miłosiernej trosce o tych, którzy odeszli. Jest to szczególny wyraz miłości, która nie kończy się wraz ze śmiercią.